

פרשת ויצא

וַיֵּשֶׁב מְרַאשְׁתֵּיו

(כח, יא).

מפרש רש"י: "התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו וכו'".

רבי יום טוב ליפא טייטלבוים זצ"ל, כשישב על הכס הרבנות בעיר מרמרוש סיגעט, סבל מאד מהמתנגדים בקהילה, כשהם לא מסתפקים בהטחת דברים קשים, אלא ברוב חוצפתם העיזו להרים ידיים על בני משפחתו של הרב. יום אחד, ישב הרב בחדר לימודו עם קבוצת מקורביו, ולפתע הושלכה אבן גדולה שכמעט ופגעה בראשו.

הרים אחד מהנאספים שם את האבן, טילטלה מיד ליד, וקרא: מה גדולה אבן זו, שיש בה כדי לסכן חיי אדם, וכמה רעים אנשים כאלו שהשליכו אבן כזו בכוונה תחילה!

יסייע ר' יום טוב את דבריו: חס ושלום להטיל דופי ביהודים כשרים! הם לא זרקו כזו אבן גדולה, אלא חלוקי אבנים קטנות והם רבו ביניהם, כל אחת רצתה שהיא תזכה לגעת בצדיק, עד כדי שהם התחברו לאבן אחת גדולה...

(אמרות חכמה)

וַיֵּקַח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיֵּשֶׁב מְרַאשְׁתֵּיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא

(כח, יא).

ביאר רש"י ש"התחילו [האבנים] מריבות זו את זו, זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת, וזהו שנאמר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו. ומקורו מהגמ' (חולין צא:).

וצריך להבין מדוע חכמינו הוציאו את המקרא מידי פשוטו, הלא היה אפשר לפרש שהיתה רק אבן אחת במקום ויעקב לקח אבן מאבני המקום, וכפי שמשמע לקמן (פס' יח) "ויקח את האבן אשר שם מראשותיו".

כדי ליישב זאת עלינו לפתור קושיא נוספת: חז"ל אמרו (ע"ז מה). "כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נישאה ועץ רענן - דע שיש שם עבודת כוכבים", ומכיון שיעקב היה בהר המוריה, כיצד השתמש באבני המקום, הלא ודאי שעממי הארץ עבדו בהם ע"ז?

והנה ידועה קושיית מרן ה"בית יוסף" (או"ח ריש סימן ע"ד) - מדוע אנו מדליקין בחנוכה שמונה ימים, הלא ביום הראשון לא היה נס, שכן היה שמן מספיק ליום אחד? ותירץ הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב": מכיון שראינו שהשמן הספיק לשמונה ימים ונעשה בו נס, הרי זו ראייה שהפך לא נטמא בטומאת היסט, שכן מקובלנו שאין נס נעשה בדבר טמא, ומכיון שהפך לא נטמא - על כך אנו מדליקים אף כנגד היום הראשון.

ועל פי דבריו הנפלאים יש לומר שיעקב המתין לראות האם ייעשה נס באבנים, ומשראה שהן התקבצו לאבן אחת הבין שלא נטמאו ולא נעבדו לע"ז, ולכן התיר לעצמו לישן עליהן. נמצא שמהיתרו של יעקב לישן על האבנים מוכח שנעשה בהן ומתחילה היו אבנים רבות!

(תכלת מרדכי)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבָן הֲבֵה אֶת אִשְׁתִּי כִּי מְלֹא יָמִי וְאֲבֹאָה אֵלֶיָּהּ

(כט, כא).

זה לשון רש"י: "והלא קל שבקלים אינו אומר כן? - אלא להוליד תולדות אמר כן".

כאשר נסע הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל לעיירת הנופש קרעניץ פגש שם את הרה"ק בעל ה'קדושת ציון' מבאבוב זיע"א וכדרכם של גדולי ישראל נדברו השניים בדברי תורה. תוך כדי הדברים שאל רבה של לובלין את האדמו"ר מבאבוב על לשון רש"י "והלא קל שבקלים אינו אומר כן", מדוע רש"י תפס דוקא לשון זו ולא 'פחות שבפחותים' וכד'?

ללא שהות הפליא לבאר זאת הרבי מבאבוב: נראה שרש"י כיון בדבריו לדברי הגמ' (ב"ב צח:): "דלאו דרכא דחתנא למידר בי חמוה [=אין דרך חתן לדור בבית חמיו]. כדכתיב בספר בן סירה: 'הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסובין' [דבר ששוקל פחות מסובין], וקל מסובין - חתן הדר בבית חמיו", ומכיון שיעקב כעת ביקש לישא את בת לבן ולהישאר לדור בבית אביה, היינו להיות חתן הדר בבית חמיו, משום כך נקט רש"י לשון "קל שבקלים" - יותר קל מהדבר הקל ביותר, שהוא סובין.

וַתִּקְנָה רַחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הֲבֵה לִי בָנִים וְאִם אֵין מֵתָה

(ל, א).

הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, בעל שו"ת יהודה יעלה, ביאר פסוק זה בדרך דרוש נפלאה: אומרת הגמרא (ברכות, דף ה:): "לעולם יריגז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם

נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה".

לא בכדי זכירת יום המיתה באה לאחר תלמוד תורה וקריאת שמע, שכן תחילה מוטב להשתמש בעצות הראשונות, ורק אם אינן מועילות - אז ישתמש בהזכרת יום המיתה. לפי שזכירת יום המיתה משרה רוח עצבות על האדם, ועלול לצאת שכרו בהפסדו.

והנה, כל זה באשר לאיש. אולם האשה, הלא היא פטורה מתלמוד תורה ומקריאת שמע, ואם כן לא נותרה לה עצה להתגבר על היצר אלא על ידי זכירת יום המיתה. אלא שגם לאשה נמצא פתרון. אמרו חז"ל (שם יז:): "נשים במאי זכיין?" - באיזו זכות יזכו לעולם הבא? "באקרוי בנייהו לבי כנישתא", ופירש רש"י "תינוקות של בית רבן היו רגילין להיות למדים לפני רבן בבית הכנסת", ובכך שהנשים מביאות אותם ללמוד תורה, הן זוכות לשכר לימוד תורה.

נמצא שהשתוקקותה של האשה לבנים היא, בראש ובראשונה, כדי שעל ידם היא תזכה לשכר לימוד תורה. ולא רק זאת, אלא שהיא תוכל להשתמש בזה כאמצעי להתגברות על היצר הרע, במקביל לעצה של "יעסוק בתורה" שהורו חז"ל לאנשים הזכרים.

דבר זה - אומר רבי יהודה אסאד - נרמז בפסוק שלפנינו: רחל אומרת ליעקב "הבה לי בנים", שעל ידם תהיה לי זכות של תורה, ואז גם אוכל להשתמש בזה כאמצעי להתגברות על היצר הרע. "ואם אין" - אם לא אזכה לבנים, אז "מתה אנכי" - לא תהיה לי ברירה אלא להשתמש בעצה האחרונה שאמרו חז"ל: "יזכור לו יום המיתה".

(דברי מהרי"א)

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלָאָה הַשְׂדָּה אֶל צֹאנֹו. וַיֹּאמֶר לָהֶן רֵאָה אֲנִי

אֶת פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי אֵינֶנּוּ אֵלֵי כְּתָמֵל שְׁלֹשׁ יוֹלָקִים אֲבִי הִיא עֲמִדִי

(לא, ד-ה). מה פשר המשפט שמוסיף יעקב בסוף דבריו לרחל וללאה: "ואלוקי אבי היא עמדי" - משפט החסר כל קשר להזעפת הפנים של לבן אביהם אליו?

ניתן למצוא הסבר נפלא לכך בדברי המשנה המפורסמים במסכת אבות (ג, א): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו". והקשו המפרשים, שלכאורה דברי משנה זו סותרים גמרא ערוכה במסכת כתובות (דף קה:): בה נאמר שתלמיד חכם - צורבא מדרבנן' האהוב ומקובל על בני עירו, סימן רע עבורו. זאת מפני שהבתם אליו היא מפני שהוא אינו מוכיח אותם במילי דשמיא, ואין הוא מייסרם לחזור בתשובה. הרי שדוקא העובדה שרוח הבריות נוחה הימנו - מהווה סימן כי אין רוח המקום נוחה הימנו!

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ, בספר דרשותיו "יערות דבש" (ח"ב, דרוש ג') תירץ את הסתירה וביאר את הדברים בטוב טעם: מה שאמרו במשנה על 'רוח הבריות' - אין הכוונה להמוני העם והאספסוף, כי אם לתלמידי חכמים ואנשי מעשה, שהם 'הבריות' האמיתיים. כשדעת יושבי הקרנות נוחה מאדם, אין זה סימן טוב עבורו. אולם כשדעתם של הישרים והחסידים בעם נוחה מאדם, הרי זה ראייה שרוח המקום נוחה הימנו.

הבין יעקב אבינו כי מציאות זו לפיה פני לבן אינם אליו כתמול שלשום, עלולה לעורר סימני שאלה אצל רחל ולאה: היתכן שאין רוח הבריות נוחה מיעקב? האם אין בכך חלילה סימן שאך רוח המקום אינה נוחה הימנו? לכן טרח יעקב אבינו והודיעם מיד: "ואלוקי אבי היא עמדי" - דעו לכם כי רוח המקום נוחה ממני, כי אין לבן כלול בתוך 'הבריות' שיש להתחשב בדעתם, ואדברה סימן רע יהא אם דעתו נוחה הימנו...

(ושלל לא יחסר)

וַיַּעַתָּה הִלָּךְ הַלֵּכְתָּ כִּי נִכְסְךָ נִכְסְפָתָה לְבֵית אֲבִיָּהּ

(לא, ו).

מה הקשר בין געגועיו של יעקב לבית אביו ורצונו לשוב אליו - לבין גניבת פסילי לבן?

לכן אמר לו כך: "ידוע לי כי אתה הוא זה שגנבת את האלהים שלי! ואם תשאל מנין לי דבר זה אסביר לך:

במשפחתך מקובל מזה כמה דורות, שכאשר הולכים למקום מסוים זוכים הם לקפיצת הדרך ומגיעים מהר. הנה, לפני כמאה שנה הגיע לכאן אליעזר עבד אברהם, ובאותו יום שיצא - הגיע לכאן. גם אתה, יעקב, כשהגעת לכאן קפצה לך הדרך. מדוע, אם כן, בדרך חזור לא קופצת לך הדרך? מדוע כעת הנך הולך בקצב רגיל, כך שהיה באפשרותי להשיג אותך? איך קרה הדבר?"

התשובה היא, המשיך לבן, "כי כאשר נמצאים ברושותך הפסלים שלי - הקב"ה אינו מזכה אותך בקפיצת הדרך. זו הראיה שגנבת ממני את הפסלים!"

ויעתה הלך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך, אבל אם אתה כל כך רוצה להגיע לשם במהירות, "למה גנבת את אלוהי?"!

(ומתוך האור)

הדחוק? ואולי, צפה לה בראשי מחשבה חדשה, אולי המצב הכלכלי שלו דוחק בו לא פחות?

המחשבה האחרונה הייתה מעניינת ובלתי מוכרת, ואני הנחתי לה להתבסס בתוכי עוד ועוד.

מניין אתה יודע, מאיר, צערו של מי גדול יותר? האם דחקו של אברך שהורגל בחיי צמצום, או דחקו של אמיד שהורגל בחיי רווחה.

משהו בתוכי התמרד: אבל אני לא רציתי סכום כסף כדי לחיות בהרווחה. רציתי רק לזכות לחתן את בתי בכבוד!

השענתי את ראשי על זרועותי ודיברתי אל עצמי: מאיר, מאיר. נסה רגע לצאת מעצמך, לחוש את הקושי של חיים בן דודך. רוח קרירה ליטפה את גבי השפוף, אולם פלגי זיעה נטפו על פני מבלי מעצור. זיעה שכולה מאמץ נפשי. האם ניסית פעם, מאיר, לחשוב איך מרגיש אבא שנאלץ לערוך לבנו השלישי בר מצווה בבית כנסת במקום באולם? ניסית לדמיין את ההשוואות הכואבות שעורכים בני המשפחה למול השמחות הקודמות שלהם? את תחושת הבושה האופפת אותם? את חוסר ההשלמה שלהם עם מצבם הענוג?

הלאה, מאיר. נסה עכשיו לחוש את הקושי של מי שהורגל להכניס את היד לכיס ולפגוש שם ערימת שטרות דרך קבע, כשהוא נכנס למכולת ומחשב בקפדנות את מספר גביעי הלכן שירכוש לארוחת הערב.

זה היה קשה מנשוא, אני מודה. אולם לאחר פרק זמן ארוך, הרגשתי שהכעס בתוכי רפה מעט. ניצנים של הבנה ומחילה מתחילים לנבוט בקרבי. קשה לי, נכון, אבל גם לחיים קשה. כל אחד והקושי שלו.

מותש כלאחר קרב, חציתי את הכביש, כשיהודי הדור בלבדו, בעל מבטא אוסטרלי כבד, עצר אותי במבוכה: סליחה, אתה יכולה להלוות לי כמה שקלים? השאלה הייתה נשמעת מוזרה מאוד על רקע הופעתו ההדורה של האיש. בעברית מתובלת בשגיאות ובתנועות ידיים סיפר לי היהודי, כי ארנקו אבד לו בסבך הסמטאות, ועליו להגיע במהירות האפשרית למלון שבו הוא שוהה כדי לבטל את כרטיס האשראי הבין-לאומי שהיה בתוכו. צחוק הגורל, על אף שכסף לא חסר לו, הוא תקוע בבכי עיר זרה בלי פרוטה לפורטה. שלפתי את ארנקי כשחיוך עולה על שפתיי.

דוד יחזקאל במהדורה שנייה. אולם הפעם יהיה זה לא על מנת לקבל פנס.

הזמנתי בעבורו מונית. בטרם עלה למונית, התעקש היהודי האוסטרלי הבלתי מוכר ליטול את פרטיי כדי להשיב לי את הכסף. משהתרחקה המכונית בנהמת מנוע, המסכתי בדרכי, מתכוון להגיע אל הכותל. הרגשתי צורך עז לפרוק את מה שעבר עליי. לראשונה חוויתי את משמעותו של "נושא בעול עם חברו". להעביר על המידות, להניח בצד את כאב הבגידה, את הקשיים האישיים, ולהתמקד בכאבו של הזולת. הייתה זו תחושה מטהרת ומזככת, ואני זכיתי באחת התפילות הטובות ביותר שהתפללתי מעודי.

למחרת צלצל הטלפון, היהודי ביקש להגיע בעצמו לבית.

מבלי להאריך בסיפורים: כיום אני ומר קון - היהודי שפגשתי באותו יום גורלי - ידידים קרובים. מדי חודש הוא מעביר לחשבוני סכום נכבד, במסגרת הסכם יששכר וזבולון שהוא ראה לעצמו זכות לחתום עמי. כמעט כל שניות את אורח חיי, כשאני מייעד את הסכום בשלמותו להשאת צאצאיי. כבר זכיתי להוביל לחופה שלושה מילדיי, עם זיווגים מיוחדים במינם. אני מרגיש שסיעתא דשמיא מיוחדת מאירה את חיי באור שמימי השמור למוותרים, למבליגים ולמעבירים על מידותיהם.

אני יודע שלא תמיד מסתיימים סיפורים ב"הפי אנד" מסוג זה. אולם הפעמים הנדירות הללו, שבהן נבקע מסך ההסתר של עולמו, ושבריר מאותו שחר גנוז שאין כל מלאך וברייה יכולים לשער נגלה לעינינו, די בהן כדי לחזק אותנו להמשיך בדרך שמאז ומעולם הוכיחה את עצמה: **לשתוק, לוותר ולהבליג.** האמינו לי, רק תרוויחו מכך.

ההגון בעבור מאמציי, תגמול אשר יסייע לי להתחיל את מסע השאת ילדיי בכבוד.

לקראת בואו של דוד יחזקאל ארצה, התנדב חיים בן דודי להסיע אותי אל שדה התעופה. שמחתי בהצעה, אולם בשדה התעופה התעוררה בקרבי הרגשה לא נוחה. האופן שבו סיפר חיים על המאמץ המיוחד שעשה לקחת את הדוד, והשיחה הערה שפיתח עם הדוד, הפכו את נוכחותי לאפרורית ומיותרת.

בימים הבאים הלכה הרגשתי והורעה. חיים נכח בדירה במשך שעות רבות, בלי לתאם אתי, הביא ארוחות צהריים דשנות וחגיגיות, וקיבל את האורחים שטרחתי להביא בתיאום מדוקדק של שעות וזמנים, כביכול היה הוא היוזם.

עדיין, אני יודע מדוע, לא תפסתי את שעומד לקרות. במחשבה שנייה, גם לו הייתי מבין זאת, לא היה לי הרבה מה לעשות.

השבועיים חלפו בנעימים מבחינתו של דוד יחזקאל. הגיע היום האחרון, כמובן, הייתי שם לארוז ולארנן הכל. תוך כדי נוצרה בינינו שיחה יפה ומקרבת, ואז הגיע הדג של חיקיתי. "יש לי סכום כסף נאה בצד", גילה לי דוד יחזקאל, "אומר לך את האמת, לא משהו אגדי, לאחרונה השקעתי בעסק חדש את רוב כספי הנזיל, אבל בהחלט סכום מכובד".

באותו רגע נפתחה הדלת וחיים נכנס פנימה - - -

רוחי נפלה בקרבי. נעים יותר היה לספר לדוד יחזקאל על מצבי הכלכלי ולבקש תמיכה מבלי שכן דודי חיים יהיה נוכח בשטח. אולם לאחר רגע התעשתי. מצבי הכלכלי הדחוק אינו בגדר סוד. תהיה זו רק אי נעימות קלה שתחלוף.

"נו, מה אתה אומר, מאיר?" חדר קולו של דודי מבעד למחשבותיי, כשהוא ממשיך בטבעיות את המשפט "איך אתה מסתדר כלכלית?"

בעוד אני מסמיך קלות וחוכך בדעתי איך לפתוח נכנס חיים בסערה אל הסלון, ופנה אל דוד יחזקאל בשטף מילים רהוט ומשכנע. הוא החל לספר בקול בוכים על המפולת הכלכלית הנוראה שהתרגשה עליו, על בר המצווה המקרבת של בנו, שאין הוא יודע מניין לממנה [האירוע כולל בין היתר אולם מהשורה הראשונה, קייטרינג גורמה ותזמורת מקצועית שאני מעולם לא הכרתי בשמחות בר המצווה שערכתי...]. וכן הלאה. עמדת כמשתק. ראיתי את הדוד פוזל עליו מזווית עיניו, מפרט כפי שמפרט את שתיקתי... מוציא את פנס הצ'קים. הימים האחרונים חלפו למול עיניי כבסרט נע. פתאום הבנתי: הכול היה מתוכנן מראש. לבי סער. חיים התכוון לצלל בקור רוח את ביקורו של הדוד העשיר כדי לכסות את חובותיו, ולהמשיך לחיות באורח החיים שבו הורגל.

הרגשתי שתהום עמוקה נעפרת תחתיי. קיבלתי את הצ'ק הצנוע של הדוד, שנועד אך ורק לכיסוי ההוצאות, נפרדתי ממנו בכוחותי האחרונים כשאני ממלמל תירוץ כלשהו, והותרתי לחיים המסוחרר מאושר להוביל אותי ברכבו אל עבר שדה התעופה. התהלכתי כעיוור ברחובות הירושלמיים, כשאני מניח לרגליי לשאת אותי. תחושת הבגידה הייתה נוראה. האם חיים באמת אינו מבחין במצבי הכלכלי הדחוק?

שוב עלו מולי עיניי פניו של חיים. הוא היה בטוח כל כך, משוכנע בעצמו. באותם רגעי הלם ראשונים, היה הכאב קשה מנשוא, סוער ותוסס בקרבי, מסמא את העיניים ואת המחשבות.

לעולם. לעולם לא אהיה מסוגל לשכוח לו, לחיים, את שעולל לי. לעולם לא ישובו היחסים בינינו להיות כשהיו...

רגליי המשיכו להוליך אותי כסהרורי ברחובות העיר, כשכולי נתון תחת סערת הרגשות. האוויר הצלול והקריי הכה בפני הסמוקים מכעס, חודר אט אט לתוך ריאותי, מצנן קמעה את מחשבותיי הלהוטות...

לאט לאט דהו סימוני הקריאה מלאי הזעם שמילאו את נשמת.

גם חיים הוא אחיי, ואחרי הכול, גם הוא התמסר אל הדוד. בעצם, בעצם גם לחיים מותר לנצל את ההזדמנות לבקש... ומנין לי הקביעה שזה היה משהו מתוכנן? אומנם כך זה נראה כעת, בעיניים שלי, אבל אולי אני טועה??

ובכלל, אולי חיים בכלל לא הבחין במצבי הכלכלי

היה לי סבא עשיר. ולא, אני לא מתכוון לסבא שמחלק חמישים שקלים לדמי חנוכה, או מגיע לביקור אם מתנות מארץ החלומות. די בכך אם אספר שדירתי הפרטית שבאחת משכונות ירושלים נרכשה כולה מכספו, כמו גם דירותיהם של כל בני דודי. בתקופה שבה הייתי מאורס, התאסר גם בן דודי, חיים. בבניין מבורי, שנבנה באותה עת, נותרו שתי דירות למכירה, וסבא רכש את שתיהן בעבור נכדיו העומדים להינשא. כך מצאתי את עצמי בדירה סבירה בהחלט ו... בשכנות לבן דודי.

לאחר כמה שנים, הלך הסבא זכור לטוב לבית עולמו בשיבה טובה. לאחר שציווה את רכושו לנכדים הרבים שעדיין לא נישאו, לא נותר הרבה מה לחלק. מי מבינינו שבנה את ירושה דשנה, נאלץ עד מהרה לוותר על חלומותיו...

כמה שנים לאחר מכן, יצא חיים בהדרגה לעולם המסחר. הוא ניחן בחוש מסחרי נפלא, ירושה מהסבא כפי הנראה, ועשה חיל בעבודתו. אני לעומתו המשכתי לשקוד על לימודיי בכלל, וברוך השם ראיתי ברכה מרובה.

תוך כמה שנים, החלו לצוץ הבדלים משמעותיים ברמת חיינו. המשפחות גדלו והתרחבו, אשתי נאלצה לצמצם את שעות עבודתה, ואנו חיינו בחשבון מדוקדק. ביתו של חיים, לעומת זאת, התנהלה בהרחבה. השתלנו לשדר לילדינו את האושר שבחיי תורה, ולהסתיר מהם את המאבק הבלתי אפשרי כמעט בין ההכנסות הזעומות להוצאות הבלתי נמנעות. לאורך כל הדרך ראינו שיעתא דשמיא מיוחדת. היו חודשים טובים יותר ופחות, אבל בסך הכול הצלחנו להחזיק יפה את הראש "מעל המים".

לגלג חוזר בעולם, לאחר כמה שנים נקלע חיים לקשיים כספיים רציניים. עסקה מסוימת שבה השקיע את מרבית רכושו, קרסה, והכניסה את חיים לחובות אדירים. כאדם שקול, הבין חיים שבמשך כמה שנים עליו להצטמצם. למעשה היה עליו לחיות ברמת חיים דומה לשלי, אולם בעוד אני הורגלתי לכך, בעבורו היה הדבר קשה כמוות.

הבנתי את כאבו של חיים, אולם כמובן לא יכולתי לעזור לו במאומה. תקופת השידוכים הקרבה על מרים בכורת הדירה שינה מעינינו... מרים הייתה נערה עדינה וכלילת מעלות, ורציתי בשבילה את הטוב ביותר. לו רק היה לי סכום כסף בצד...

בשעת ערב שגרתית, צלצל הטלפון בביתי. על הקו היה דוד יחזקאל, דוד-רבא, ליתר דיוק. יחזקאל הוא אחיו הצעיר של סבי המתגורר במקסיקו. אף הוא עשיר כסבי, ויש אומרים אף עולה עליו בעשירותו. חיבה יתרה רחש לי לדוד יחזקאל עוד מילדותי המוקדמת, אולם בשל מרחק הארצות היו המפגשים נדירים. לא ויתרתי על שיתח טלפון לדוד מדי חג, למרות מחירה של שיחה כזו. חמלתי על דודי שהתגורר לבדו במקסיקו, בעוד ילדיו, שהיו גם הם סוחרים גדולים ועשירים מופלגים, עקרו זה מכבר לארצות הברית.

מה יכול לרצות ממני דוד יחזקאל? תמהתי. תמהיתי לא ארכה זמן רב. "תשמע, מאיר", שח לי הדוד, "בעוד שלושה שבועות יחול יום השנה החמישים לפטירתו של אבי. רציתי להגיע לארץ לקברו של אבא, ובהזדמנות זו לרענן קצת את היכרותי עם המשפחה כאן בארץ. מה דעתך, מאיר?" שאל בחביבות.

"רעיון נפלא", השבתי לו, תמה במקצת. "שמע נא, מאיר" הרצין קולו של הדוד, "איני מעוניין להתארח בבית מלון. אנא, מצא לי דירה לידך למשך השבועיים שאשהה בארץ. ברוצני לפגוש את בני המשפחה במסגרת ביתית".

הבטחתי לדוד שהכול יסודר על הצד היותר טוב, ולאחר איחולים חמים ולבביים הורדתי את השפופרת. לבי הלם בקרבי. משמעותו של התפקיד שהוטל עליי זה עתה הייתה ברורה לי לחלוטין. הוטלה עליי עבודה רבה, אבל התגמול, זאת ידעת, עתיד לבוא.

עשרת הימים עד לבואו של הדוד היו רציפים בפעילות קדחתנית. לא הסכתי כל מאמץ לאתר דירה מתאימה באזור, לציידה, ולתכנן סדר יום עמוס ומרתק בעבור הדוד.

בכנות יכול אני לומר כי עיקר מטרתי הייתה לשמח את לבו של הדוד, אולם בסתר לבי ציפיתי גם לתגמול

